

LEHDISTÖTIEDOTE nro 189/22

Luxemburgissa 22.11.2022

Unionin tuomioistuimen tuomio asiassa C-69/21 | Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid
(Maastapoistaminen – Lääkekannabis)

Kolmannen maan kansalaista, joka on vakavasti sairas, ei voida poistaa maasta, jos hän altistuisi kohdemaassa vaaralle siitä, että tästä sairaudesta aiheutuva kipu voimistuu nopeasti, merkittävästi ja korjaamattomasti siksi, ettei asianmukaista hoitoa ole siellä saatavilla

Venäjän kansalaista, joka sairastui 16-vuotiaana harvinaiseen verisyöpään, hoidetaan parhaillaan Alankomaissa. Hänen hoitonsa muodostuu muun muassa lääkekannabiksen antamisesta kivunlievitykseen. Lääkekannabiksen käyttö ei ole kuitenkaan sallittua Venäjällä.

Tämä kolmannen maan kansalainen on tehnyt Alankomaissa useita turvapaikkahakemuksia, joista viimeisin hylättiin vuonna 2020, ja hän valitti rechtbank Den Haagiin (Haagin alioikeus) häneen kohdistetusta palauttamispäätöksestä. Hän katsoo, että hänelle on myönnettävä oleskelulupa tai että ainakin hänen maastapoistamistaan on lykättävä sen vuoksi, että hänelle Alankomaissa annettu lääkekannabikseen perustuva hoito on hänelle siinä määrin olennaista, ettei hän voisi enää elää ihmisarvoista elämää, jos tämä hoito keskeytettäisiin.

Rechtbank Den Haag päätti esittää unionin tuomioistuimelle kysymyksen lähinnä siitä, onko unionin oikeus¹ esteenä sille, että palauttamispäätös tehdään tai maastapoistamista koskeva toimenpide toteutetaan tällaisessa tilanteessa.

Unionin tuomioistuin katsoo tänään antamassaan tuomioissa oman oikeuskäytäntönsä ja Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen oikeuskäytännön valossa, että **unionin oikeus on esteenä sille, että jäsenvaltio tekee kolmannen maan kansalaisesta, joka oleskelee kyseisen jäsenvaltion alueella laittomasti ja jolla on vakava sairaus, palauttamispäätöksen tai poistaa hänet maasta**, jos on painavia perusteita uskoa, että koska kohdemaassa ei ole saatavilla asianmukaista hoitoa, kolmannen maan kansalainen altistuisi todelliselle vaaralle siitä, että hänen sairaudestaan aiheutuva kipu voimistuu nopeasti, merkittävästi ja korjaamattomasti.

Tämä edellytys tarkoittaa muun muassa sitä, että on osoitettava, että hänelle ei voida antaa kohdemaassa ainoaa tehokasta kivunlievitystä laillisesti ja että tällainen hoidotta jääminen altistaisi hänet kivulle, joka on niin voimakasta, että se olisi ihmisarvon vastaista, koska kipu voisi aiheuttaa hänelle vakavia ja peruuttamattomia psyykkisiä seurauksia tai jopa saada hänet tekemään itsemurhan.

¹ Jäsenvaltioissa sovellettavista yhteisistä vaatimuksista ja menettelyistä laittomasti oleskelevien kolmansien maiden kansalaisten palauttamiseksi 16.12.2008 annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2008/115/EY (EUVL 2008, L 348, s. 98), kun sitä luetaan yhdessä Euroopan unionin perusoikeuskirjan 1 artiklan (ihmisarvo), 4 artiklan (kidutuksen sekä epäinhimillisen tai halventavan rangaistuksen ja kohtelun kielto) ja 19 artiklan 2 kohdan (suoja palauttamistapauksissa) kanssa.

Unionin tuomioistuin täsmentää nopeuteen liittyvästä arviointiperusteesta, että unionin oikeus on esteenä sille, että kolmannen maan kansalaista palautettaessa hänen kipunsa voimistumisen on voitava ilmetä asianomaisen jäsenvaltion lainsäädännössä ehdottomalla tavalla ennakolta säädetyssä määräajassa. Jos jäsenvaltiot vahvistavat määräajan, sen on oltava pelkästään ohjeellinen, eikä se voi vapauttaa toimivaltaista kansallista viranomaista tutkimasta konkreettisesti asianomaisen henkilön tilannetta.

Unionin tuomioistuin katsoo asianomaisen henkilön yksityiselämän,² jonka piiriin kolmannen maan kansalaisen, vaikka hän oleskeleekin maassa laittomasti, saama hoito kuuluu, kunnioittamisen osalta, että toimivaltainen kansallinen viranomainen voi tehdä palauttamispäätöksen tai poistaa kolmannen maan kansalaisen maasta vasta otettuaan huomioon hänen terveydentilansa.

Se, että jos kolmannen maan kansalainen palautetaan, hän ei saa enää samaa hoitoa kuin hoito, jota hän sai jäsenvaltiossa, jonka alueella hän oleskelee laittomasti – mikä voi siksi vaikuttaa muun muassa hänen sosiaalisten suhteidensa kehittymiseen kohdemaassa – ei voi olla myöskään yksinään esteenä häneen kohdistettavalle palauttamispäätökselle tai maastapoistamista koskevalle toimenpiteelle, jos tällaisen hoidon puuttumisen vuoksi hän ei kohdevaltiossa altistu todelliselle vaaralle epäinhimillisestä tai halventavasta kohtelusta.

HUOMAUTUS: Ennakkoratkaisupyyntö antaa jäsenvaltioiden tuomioistuimille mahdollisuuden tiedustella niiden käsiteltävänä olevan yksittäisen asian puitteissa unionin tuomioistuimelta unionin oikeuden tulkintaa tai unionin toimen pätevyyttä. Unionin tuomioistuin ei ratkaise kansallisen tuomioistuimen käsiteltävänä olevaa asiaa. Kansallisen tuomioistuimen tehtävänä on ratkaista asia unionin tuomioistuimen ratkaisun mukaisesti. Unionin tuomioistuimen ratkaisu sitoo vastaavalla tavoin muita kansallisia tuomioistuimia, jotka käsittelevät samanlaista ongelmaa.

Tämä on tiedotusvälineiden käyttöön tarkoitettu epävirallinen asiakirja, joka ei sido Euroopan unionin tuomioistuinta.

Tuomion [koko teksti](#) julkaistaan CURIA-sivustolla tuomion julistamispäivänä.

Lisätietoja: Gitte Stadler ☎ +352 4303 3127

Kuvia tuomion julistamisesta on saatavilla sivustolla [Europe by Satellite](#) ☎ +32 2 2964106

Pysykää kuulolla!

² Perusoikeuskirjan 7 artiklassa tarkoitettulla tavalla.